

2020 – 11 – 17. Tema: balsas ir jo registrai. Mokiniai savarankiškai nagrinėja pateiktą informaciją apie balsą, jo registrus, tipus ir balsų skirstymą chore. Taip pat peržiūri vaizdinę ir garsinę medžiagą „YouTube“ platformoje, kur aiškinama, kas yra krūtininis balsas ir galvinis balsas, kaip juos atskirti bei lavinti:

https://www.youtube.com/watch?v=zM2GDKDLr8s&ab_channel=Singgeek

(„Head Voice vs Chest Voice: Vocal registers explained“).

2020 – 11 – 19. Tema: ritmas ir notacija. Mokiniai savarankiškai nagrinėja pateiktą informaciją apie ritmą, taktą, metrą ir tempą. Atlieka ritminę užduotį, remdamiesi pavyzdžiu:

[https://www.youtube.com/watch?v=aXZWgOf2ISA&ab_channel=VisualMusical](https://www.youtube.com/watch?v=aXZWgOf2ISA&ab_channel=VisualMusicalMinds)

[Minds](https://www.youtube.com/watch?v=aXZWgOf2ISA&ab_channel=VisualMusicalMinds) („Bim Bum ~ A Clapping Game Song“). Šiame pavyzdyje dainuojama dainelė „Bim Bum“. Šalia dainavimo rodomi ir plojimo bei spragsėjimo ženklai, susiję su dainos ritmika, tam, kad tiksliai ją atlikti.

baļsas, žmogaus balso aparato formuojami muzikiniai garsai. Kiekvienam balsui būdingas tam tikras aukštis, diapazonas, stiprumas, tembras. Balsas būna išlavintas ir neišlavintas. Profesionaliam dainavimui balsas specialiai lavinamas (vadinamoji balso impostacija, suformavimas). Išlavintas balsas yra stiprus, paslankus, plataus diapazono. Balso diapazonas ~2 oktavos. Normalus balso *vibrato* dažnis – 5–7 Hz. Yra keli balso registrai. Pagrindiniai iš jų – krūtinės, vidurinis (mišrus) ir galvos. Dar būna bosų oktavistų žemasis, vyrų falcetinis, moterų flažoletinis registrai.

Pagal balso aukštį ir diapazoną skiriami tokie balsų tipai: moterų – sopranas, mecosopranas, altas, kontraltas, choro I ir II sopranai, I ir II altai, vyrų – tenoras, baritonas, bosas, choro I ir II tenorai, I ir II bosai, vaikų – sopranai (mergaičių), diskantai (berniukų) ir altai. Pagal tembrą, stiprumą, paslankumą ir kitas savybes būna lyriniai, lyriniai dramatiniai ir dramatiniai balsia. Aukštieji virtuoziniai šviesaus tembro moterų balsai vadinami koloratūriniais sopranais.

ritmas (gr. *rhythmos* – darnumas, proporcingumas), muzikos kūrinio garsų trukmės santykiai; melodijos (arba daugiabalsio muzikos kūrinio fragmento) garsų trukmės (ritminių verčių) seka. Ritmas plačiąja prasme apima ir muzikos formos dalių proporcijas (makroritmas). Ritmas kartu su melodija ir harmonija yra pagrindiniai muzikos elementai. Muzika be ritmo negalima. Ritmas turi aiškių sąsajų su biologine žmogaus prigimtimi – kvėpavimo ritmu (galimas kontroliuoti, sąlygotas emocinės būsenos, psichologijos) ir širdies ritmu (pastovesnis, susijęs su fiziologija).

Vakarų civilizacijos muzikos laikas dažniausiai pasižymi tolygiu pulsavimu. Jo matas – taktas (dažniausiai sudaromas iš 2, 3 ar daugiau dalių, stipresniu akcentu pažymint pirmąją takto dalį). Reguliari stiprių ir silpnų dalių kaita vadinama metru, tos kaitos greitis – tempu. Europos muzikai tai būdinga nuo vėlyvųjų viduramžių. Grigališkojo choralo ritmas itin priklauso nuo teksto. Dažnai kiekvienas muzikos kūrinys turi savo vyraujantį ritmo tipą, pvz., sinkopinis ritmas, kai vartojamos sinkopės, taškuotasis – kai vartojamos natos, prailgintos taškais ir kita.